

ISSN 2587- 2001 e-ISSN 2618-6187

ANASAY

3 Aylık Ulusal Hakemli - Süreli Dergi -Yıl:5 – Sayı:18 - Kasım 2021

koynunda büyüdük

DEDE KORKUT'TAKİ KIRK KINUK ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

AN EVALUATION ON KIRK KINUK IN DEDE KORKUT

DOI: 10.33404/anasay.1012743

Çalışma Türü: Araştırma Makalesi / Research Article¹

Dursun Can EYÜBOĞLU*

ÖZ

Destanlar hem tarihle hem edebiyatla ilişkilidir. Türkler zengin bir destan geleneğine sahiptir. Dede Korkut Destanları; Türk destanları içerisinde önemli bir yere sahiptir; eski Türk yaşamının bir yansımasıdır; Türk tarihi, coğrafyası, dili, edebiyatı, kültürü, sanatı ve daha birçok konu hakkında önemli bilgiler içermektedir. Dede Korkut'ta birçok kişi adı geçmektedir. Bunlardan biri Kırk Kınuk'tur. Kırk Kınuk'un adı Dede Korkut Kitabı'nda bir boyda geçmektedir. Adları sadece Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda geçen Kara Çekür ve Oğlu Kırk Kınuk, Dede Korkut'taki ünlü kahramanlardan Bamsı Beyrek ve Kan Turalı ile birlikte anılmışlardır. Bu durum Kara Çekür ve Kırk Kınuk'un bir zamanlar bilinen kahramanlar olduklarını yansıtmaktadır. Bu makalede, Dede Korkut'taki Kırk Kınuk; adı, ailesi ve Dede Korkut'taki yeri incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Dede Korkut, Kan Turalı, Kara Çekür, Kırk Kınuk, Bamsı Beyrek.

1- Makale Geliş Tarihi: 20. 10. 2021 Makale Kabul Tarihi: 26. 11. 2021

* Araştırmacı Yazar, Şair. Türkiye-İstanbul. Email: dursuncaneyuboglu@gmail.com, ORCID ID
<https://orcid.org/0000-0003-4163-0976>

ABSTRACT

Epics are related to both history and literature. Turks have a rich epic tradition. Dede Korkut Epics; it has an important place in Turkic epics; it is a reflection of ancient Turkic life; it contains important information about Turkic history, geography, language, literature, culture, art and many more. Many people are mentioned in Dede Korkut. One of them is Kirk Kinuk. The name of Kirk Kinuk is mentioned in one epic in The Book of Dede Korkut. Kara Cekur and his son Kirk Kinuk, whose names are only mentioned in the Kanlı Koca Oglu Kan Turali Boyu, were mentioned together with the famous heroes Bamsi Beyrek and Kan Turali in Dede Korkut. This situation reflects that Kara Cekur and Kirk Kinuk were once known heroes. In this article, Kirk Kinuk in Dede Korkut; his name, his family and his place in Dede Korkut were examined.

Keywords: Dede Korkut, Kan Turali, Kara Cekur, Kirk Kinuk, Bamsi Beyrek.

Giriş

Türk destanları içerisinde Dede Korkut Hikâyeleri önemli bir yere sahiptir. Dede Korkut Hikâyeleri genel olarak birtakım mücadelelerin destanlarıdır. Bu mücadelelerden ikisi Oğuzların kendi aralarında geçer, bunlardan birinde mücadele bir beyin oğlu ile kendi adamları arasında (Boğaç Han), diğerinde İç Oğuz'la Dış Oğuz arasındadır (İç Oğuzla Dış Oğuz Asi Olup Beyrek Öldüğü Boy); iki hikâyede mücadele doğa ve insan üstü kuvvetlere karşıdır (Deli Dumrul, Tepegöz); bunların dışında kalan sekiz hikâyede mücadele Oğuz beyleri ile kuzeydeki ve batıdaki düşmanlar arasındadır (Ergin, 1989, s. 26).

Dede Korkut Hikâyeleri'ndeki başlıca ortak özellikler şöyle belirtilebilir: Her hikâyede Dede Korkut vardır, Dede Korkut her hikâyeye Oğuzname adını verir; genellikle hikâyelerin başlangıçları benzerdir; en yüksek mevkide Hanlar Hanı Bayındır Han ve sonrasında Salur Kazan vardır; hikâyeler kurgu bakımından da ortak noktalara sahiptir; kahramanlar çok güçlüdür; kahramanlar sıcak ve olumlu sunulur; kahramanlar gözü pek, iyi yürekli, soğukkanlı, asi, çabuk öfkelenir; kahramanlar tam bir savaşçıdır, çok iyi ata biner ve kılıç kuşanırlar; kahramanlar düşmanların tutsağı olur ve onu kurtarmaya bir yakını gider; hikâyelerdeki kişiler ya oldukça iyi ya da oldukça kötüdür; hikâyeler aynı temel çizgi üzerinde gelişir ve sonuçlanırlar; hikâyelerde savaşlar yapılır, kan akıtılır; Oğuz beyleri ve düşman beylerinin tanıtımında ortak kalıplar kullanılır; hikâ-

yelerde aile kavramı öne çıkar, aile üyeleri birbirine oldukça bağlıdır; kadına önem verilir ve saygı gösterilir; kadınlar kocalarına çok saygılıdır; hikâyelerde sık sık ava çıkılır; hikayelerin geçtiği coğrafya temelde aynıdır ancak bu coğrafyanın üzerinde yapay bir üst coğrafya oluşmuştur; hikâyelerde çok güzel bir coğrafi tasvir yapılır, dağlar, ırmaklar, göller çok güzel bir dille tasvir edilir; hikâyelerde olayların anlatıldığı bölümler nesir, karşılıklı konuşmaların büyük bir bölümü ise nazımla aktarılır; Hikâyelerde daha önce verilen bir bilgi tekrar gündeme getirilir; Metinler mutlu sonla biter, Dede Korkut gelir, gazi erenlerin başına ne geldiğini söyler, iyi dileklerde bulunur, dua eder (Üstünova, 2008: ss. 138-144).

Dede Korkut Kitabı'nın bilinen iki nüshası vardır. Bunlardan biri Dresden'de, diğeri ise Vatikan'da bulunmuştur. Dresden nüshası 19. yüzyılın başında, Vatikan nüshası ise daha yakın bir dönemde bulunmuştur ve 1950'den beri bilinmektedir. Dede Korkut üzerindeki çalışmalar genel olarak Dresden nüshasına dayanmaktadır (Ergin, 1989, s. 56). 2019 yılında Dede Korkut ile ilgili yeni bir el yazması bulunmuştur (Ekici, 2019, ss. 9-14).

Dede Korkut'un önemi konusunda çok şey söylenmiştir. Bu sözlerin önemli bir kısmına *Korkut* (Eyüboğlu, 2019, ss. 16-28) adlı eserde yer verilmiştir. Dede Korkut'un önemini ortaya koyan sözlerden birkaçı şöyledir:

Ali Şir Nevai, Dede Korkut'un büyük ününü dile getirmiştir: (*Korkut Ata*) “*Türk ulusu arasında şöhreti öyle fazladır ki başka şöhrete ihtiyacı yoktur. Kendisinden yıllarca öncekini ve (yine) kendisinden yıllarca sonraki geleceği haber vermiştir. Çok öğüdü içine alan özlü sözleri ortadadır*” (Kocasavaş, 2014, s. 143).

Fuat Köprülü, Dede Korkut'un önemine vurgu yapmıştır: “*Bütün Türk edebiyatını terazinin bir gözüne, Dede Korkut'u öbür gözüne koysanız, yine Dede Korkut ağır basar*” (Ergin, 2017, s. 7).

Seyit Kaskabasov, Dede Korkut'un önemini şöyle ifade etmiştir: “*Asırdan asra uzanarak, bizim zamanımıza ulaşan Korkut efsanesi, halk ruhunun kuvvetini, halk hayalinin enginliğini gösteren değerli bir hazinedir*” (Kaskabasov, 2000, s. 196).

Vasiliy Vladimiroviç Barthold, Dede Korkut'un önemine değinmiştir: “*Oğuzlar Sirderya boylarından batı taraflarına geçerken halkın milli babası*

(atası), milli şairi ve filozofu ve halk bilgeliğinin koruyucusu olan Korkut hakkındaki efsaneleri kendileriyle beraber getirmişlerdir” (Barthold, 2004, s. 97).

Zeynep Korkmaz, Dede Korkut'un dilinin zenginliğini ifade etmiştir: “Dede Korkut, dil ve üslup özellikleri bakımından, zamanın getirdiği bütün aşınma ve bozulmalara rağmen, yine de bir yandan göçebe Oğuz boylarının yaşayış biçimine ayak uyduran akıcı, kıvrak söyleyiş temposu öte yandan da Türkçenin anlatım gücündeki derinlik ve estetik değerler ile mükemmelliğe ve doruğa ulaşmış bir şaheserdir” (Korkmaz, 2004, s. 112).

Dede Korkut'ta birçok kişi adı geçmektedir. Bu kişilerden biri Kırk Kınuk'dur. Bu çalışmamızda Dede Korkut'taki Kırk Kınuk'u; adını, ailesini ve Dede Korkut'taki yerini inceleyeceğiz.

1. Kırk Kınuk'un Adı

Kahramanın adı Dede Korkut Kitabı'nda *Kırk Kınuk* olarak, *Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu*'nda geçmektedir (Gökyay, 1973, s. 327; Ercilasun, 2004, s. 64).

Kırk Kınuk/Konuk'un adında *Kırk* sayısı bulunmaktadır: Türk destan, hikaye ve masallarında görülen *kırk sayısının*, Eski Türklerin inançlarıyla ilgili olduğu düşünülmektedir (Köse, 2003, s. 43). Dede Korkut'ta en çok geçen rakamlar, üç, yedi, dokuz ve kırk sayılarıdır. Bu sayılardan *kırk* en ileride olup, sonra sırasıyla üç, yedi, dokuz sayıları gelmektedir. Dede Korkut'ta, kırk sayısının görüldüğü yerlere şu örnekler verilebilir: Boğaç Han'ın yarası kırk günde iyileşir; Eylik Koca-oğlu kırk cübbe bürünür; zaferler ve şenlikler dolayısıyla kırk kul ve kırk karavaş azat edilir; kırk yerde otağ veya gerdek dikilir; kırk gün-kırk gece toy, düğün olur; Tanrı, Begil-oğlu Emren'e kırk erce kuvvet verir; Bamsı Beyrek hikayesinde Boğazca Fatma, kırk oynaşlıdır; Deli Dumrul, bir kuru çayın üzerine yaptırdığı köprüden geçmeyenden kırk akça alır; Dede Korkut'ta, Türk masal ve destanlarında çok yaygın olan *kırk kız* ve *kırk yiğit* motifi de vardır. Boğaç, Beyrek, Kan Turalı, Uruz'un tutsak olması hikayelerinde bu motif görülmektedir. Kimi rivayetlerde bu yiğitlerin sayısı, Beyrek hikâyesinde olduğu gibi, yanında buldukları kahramanın kendisiyle kırk olur. Beylerin yanında *kırk yiğit* bulunduğu gibi, bey hatunlarının da *kırk ince belli kızları* vardır. Alpların yanında bulunan *kırk yiğit*in hepsi bey soyundan olduğu gibi, bey hatunlarının yanlarında bulunan kızlar da bey kızlarıdır. Bugün de, Anadolu Türk folklorunda, doğum, ölüm, evlenme adetlerinde *kırk sayısının* yeri vardır.

Kırk sayısı yer adlarımızın çoğuna, eşya, bitki, hayvan adlarına, atasözlerine ve deyimlerimize de girmiştir (Gökyay, 1973, ss. CCCIII, CCCVI-CCCVII).

Bahaeddin Ögel'e göre, Altay lehçelerinde genel olarak *kınık* (kın-ık) sözü, *kın-mak* fiil kökünden yapılmış bir sıfattır. *Kınık* demek, “*zahmete katlanan, çalışkan, fedakar kimse*” demektir. Eski Türkçede de *kınış-mak* (kın-ış-) fiili, “*istekle işe koyulmak*” anlamına geliyordu. Yardım etmeyi seven, istekle her türlü işe koyulan, çalışkan, fedakar ve faal insanlarla boylar için *kınık* sözünün bir sıfat olarak kullanıldığı anlaşılmaktadır (Ögel, 1993, s. 354). Bahaeddin Ögel'e göre, Ebülğazi Bahadır Han, *Türklerin Şeceresi* adlı kitabında belirttiğine göre, Selçuklular, Türkmen'in *Kınık* Uruğundan olduklarını söylüyorlardı (Ögel, 1995, s. 58).

Kırk Kınık'un adında Oğuz boylarından “Kınık”ın adı bulunmaktadır: 24 Oğuz boyundan biri *Kınık* adını taşımaktadır: *Camiu't-Tevarih*'e göre, *Kınık*, Üçoklar'dan olup, Oğuz Han'ın en küçük oğlu Tengiz (Deniz) Han'ın dördüncü oğludur. *Camiu't-Tevarih*'de, *Kınık*'ın anlamı “*bulunduğu her yerde aziz olan*” olarak açıklanmış, damgasının şekli verilmiştir (Togan, 1982, s. 52). *Tevarih-i Al-i Selçuk*'a göre, *Kınık*, Üçoklar'dan olup, Oğuz Han'ın en küçük oğlu Dingiz (Deniz) Han'ın dördüncü oğludur. *Tevarih-i Al-i Selçuk*'da, *Kınık*'ın anlamı “*her yirde bunlar dükelerinden aziz ola*” olarak açıklanmış, damgasının şekli verilmiş, ülüşü *aşuklu ve kıç süniük* ve kuşu çakır kuş olarak belirtilmiştir (Bakır, 2008, s. 190). *Şecere-i Terakime*'ye göre, *Kınık*, Oğuz Han'ın en küçük oğlu Tingiz (Deniz) Han'ın dördüncü oğludur. *Şecere-i Terakime*'de, *Kınık*'ın anlamı “*aziz*” olarak açıklanmış, damgasının şekli verilmiş, ülüşü *sol sırtı* ve kuşu *ak kartal* olarak belirtilmiştir (Ebülğazi Bahadır Han, 1974, ss. 45-52).

Faruk Sümer'e göre, *Kınıklar*, Selçuklu hanedanını çıkarmış olan boydur. Ancak bu boy, Oğuz boylarının İslâmiyetten önceki siyasi ve sosyal mevkilerine göre düzenlenmiş olan Reşid ud-din'in listesinde en sonuncu sırada yer almıştır. *Kınıklar*, Sümer'in hazırladığı yer adları cetvelinde 81 köy ile Kayı ve Avşar'dan sonra üçüncü sırada yer almışlardır. Faruk Sümer'e göre, bu yer adlarından pek mühim bir kısmının Anadolu'nun fethine katılmış *Kınıklar*'a ait olduğu şüphesizdir. Bu boyun tarihi, Selçuklu hanedanını çıkarmak ve Anadolu'nun fethinde büyük bir rol oynamakla sona ermemiştir. 13. yüzyılda Suriye'deki kalabalık Türkmen kümesi arasında *Kınıklardan* önemli bir kol bulunuyordu. *Kınıklar*, Çikurova'da geniş bir yerde yurt tuttular. 16. yüzyılda, Haleb

Türkmenleri, Ankara Yörükleri ile Aydın'daki Karaca-Koyunlu topluluğu arasında Kınık adında bazı küçük oymaklar vardı ki, bunların en önemlisi Haleb Türkmenleri arasında bulunan oymaktır (Sümer, 1972, ss. 369-371).

Orhan Şaik Gökyay'a göre, bir küçük boy bir büyük boya katıldığı zaman onun adını alıyor ve başına da bir sayı geliyordu. *Kırk Kınuk*'un da, Oğuzların yirmi dört boyundan biri olan Kınuk boyuna katılmış bir boy olduğu anlaşılmaktadır (Gökyay, 1973, s. 327).

Hatice Çiğdem Gönen'e göre, Kırk Kınuk'un adında geçen kırk sayısı kutsal olup, gerek Şamanlık'ta gerekse Alevilik'te ve İslamiyet'te önemli bir yere sahiptir. Dede Korkut'taki kahramanlardan biri olan Kırk Kınuk'un adında geçen Kınuk, Kınık boyunun adıyla bir benzerlik gösterse de, incelenen eserlerde bununla ilgili bir bilgiye rastlanılmamıştır (Gönen, 2017, ss. 54, 232).

2. Kırk Kınuk'un Ailesi

Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda (Tezcan & Boeschoten, 2001, s. 128), sadece Kırk Kınuk'un *Kara Çekür*'ün oğlu olduğundan bahsedilmiştir. Kırk Kınuk'un anası, soyu ya da eşi veya çocuklarının olup olmadığı hakkında bir bilgi yoktur.

Kırk Kınuk'un babası Kara Çekür'dür: Kara Çekür, Dede Korkut Kitabı'nda *Kara Çekür* olarak geçmektedir. Dede Korkut Hikayeleri'nde adı bir boyda, *Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu*'nda geçer (Gökyay, 1973, s. 321; Ercilasun, 2004, s. 64). Bilindiği gibi Dede Korkut Hikayeleri'nde, *kara* ile yapılan çok sayıda kişi adı vardır: Kara Arslan Melik, Kara Budak, Kara Çekür, Kara Göne, Kara Tekür, Kara Tüken Melik, Karacuk Çoban (Hazar, 2008, s. 25).

Kırk Kınuk'un adı, Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk'un soy olarak Oğuzlar'ın Kınuk boyundan olabileceğini akla getirmektedir. Bilindiği gibi Kınıklar, Selçuklu hanedanını çıkarmış ve Anadolu'nun fethinde büyük bir rol oynamış olan önemli bir Oğuz boyudur. (Sümer, 1972, ss. 369-371).

3. Dede Korkut'ta Kırk Kınuk

Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda Oğuzda nikaplı gezen dört yiğitten bahsedilmiştir, bunlardan ikisi Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk'tur. Boyda şöyle demektedir:

“*Kan Turalı cemal u kemal eyesi idi. Oğuzda dört yigit nikab ile gezeridi: biri Kan Turalı, biri Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk ve Boz Aygırlu Beyrek. Kan Turalı nikabın serpdı*” (Tezcan & Boeschoten, 2001, s. 128).

Dede Korkut Kitabı’nda Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk hakkındaki tek bilgi sadece bu cümleden ibaret olup, Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk’un adları Dede Korkut’taki ünlü kahramanlar olan Beyrek ve Kan Turalı ile birlikte anılmıştır.

Orhan Şaik Gökyay’a göre, Kırk Kınuk, Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu’nda, Kara Çekür’ün oğlu olarak geçmektedir. Babası gibi, yüzleri örtülü olarak dolaşan dört yiğitten biridir (Gökyay, 1973, s. CLXVII).

Faruk Sümer’e göre, Dede Korkut’ta, Oğuz Eli’nde bazı yiğitlerin yüzlerinin peçeli olduğu söylenmiştir ki, bunlar; Kan Turalı, Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk, boz aygırlı Bamsı Beyrek’tir. Bu gençlerin, çok yakışıklı oldukları için yüzlerini peçe ile örttükleri anlaşılmaktadır ki, bunun da nazar değme inancı ile ilgili olması olasıdır (Sümer, 1972, s. 410).

Ali Duymaz’a göre, nikaplı oluşun nedeni, Dede Korkut’taki nikaplı yiğitlerden “*yüzi nikablu yahşı yigit*” olarak tanıtılan Beyrek’le ilgili olarak “*yahşı*” sözüyle açıklanmıştır. Kan Turalı için de “*cemal ve kemal iyesi bir yigit*” denilmiştir. Nitekim Kan Turalı’yı nikabını çıkarmış halde gören Selcen Hatun’un “*taraklığı boşalmış, kedisi mavlamış ve avsil olmuş tana kibi ağzının suyu akmıştır*” (Duymaz, 1999, s. 370).

Ahmet Caferoğlu’na göre, Dede Korkut’ta, adları ve künyeleri belirtilen ve değerleriyle tanıtılan Oğuz yiğitlerinden sadece dördünün *nikaplı* olduğu açıklanmıştır. Bunu gelişi güzel, epik eserlere yakışır, romantik bir tasvir unsuru olarak kabullenmek yanlıştır. Çünkü Orta Asya devri Oğuz hareketinde *nikabın* kendine göre özel bir değeri, hatta majik bir tesiri olmuştur. Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu’nda, “*Oğuzda dört yigit nikabı ile gezer idi. Biri Kan-Turalı, biri Kara-Çökür ve oğlu Kırk-Kınuk ve Boz aygırlu Beyrek*” şeklinde açıklama yapılması, bu dört yiğidin, çağına göre çok ün kazanmış ve tanıtılmasına gerek görülmeyen yiğit kişilerin olduğunu göstermektedir. Türk folklorunda, bugüne kadar *nikaplı* kişilere rastlamasak da, Dedem Korkut gibi, Oğuz Türkleri içerisinde en yüksek bir şahsiyet ve ünlü bir kişi derecesine yükselmiş bir dedenin, lejander çağa ait dört *nikaplı* şövalye Türkünden bahsetmesi, Oğuz Türklerinin ilk çağ toplum yaşayışlarına ait gerçek bir savaş ülküsünü canlandırmakta-

dır (Caferoğlu, 1959, ss. 74-75). Ahmet Caferoğlu'nun, Dede Korkut'taki dört *nikaplı* Oğuz yiğidinin, çağına göre çok ün kazanmış ve tanıtılmasına gerek görülmeyen yiğit kişiler oldukları tespiti önemlidir. Orta Asya'da geniş bir alanda Alpamış adıyla ve Anadolu'nun her köşesinde Bey Böyreğ adıyla günümüzde de bilinen ve anlatılan Bamsı Beyrek'in ve Dede Korkut Kitabı'nda kendisine bir boy ayrılan Kan Turalı'nın ünü bilinmektedir. Böyle ünlü kahramanlar ile adları birlikte anılan Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk'un da, Dede Korkut Kitabı'nın yazıldığı dönemde bilinen, ünlü kişiler oldukları düşünülebilir. Hatta Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk'un Dede Korkut'taki boy adlandırmalarına uygun bir şekilde, baba-oğulun adlarının birlikte anılmış olması da, o dönemde Kara Çekür'ün Oğlu Kırk Kınuk'a dair halk arasında anlatılan bir Dede Korkut boyunun olduğunun işareti olabilir. Kara Çekür'ün oğlu Kırk Kınuk'a dair boy, belki bir gün keşfedilir veya tarihi süreç içerisinde kahramanın hatırası zayıfladıkça başka bir kahramanın adı etrafında toplanmış olarak başka bir destan adıyla bugün de yaşıyor olabilir.

Ahmet Caferoğlu'nun belirttiğine göre, 8. yüzyılda Maverâünnehir'de, Oğuz Türklerinin katıldıkları ünlü isyan Mukanna isyanı olarak bilinse de, Oğuzların bu dönemde, daha Zereşan ve Kaşka-Derya çevrelerinde, göçer toplum hayatı yaşadıklarında baş gösteren Mukanna isyanının adı *nikap* anlamında olan Arapça bir sözden alınmıştır ve *lakap* olarak da ünlü isyanın elebaşısı sayılan Haşim ibn Hakim, diğer bir adıyla Hakim al-A'var'a *Tekgözlü*'ye verilmiştir ki, bu ifade bizde, aynı anlamdaki *nikapla* karşılanmıştır. Bazı kaynaklarda bu isyan, *al-asfidcamagan* (Beyaz gömlekliler) adıyla da geçmektedir. Türk geleceğinde izi görülmeyen bu giyim tarzı, motif olarak da Türkler için yabancıdır ve sırf Orta Asya Oğuz Türklerinin bu isyana katılmalarından ve belki de bu isyanda önemli rol oynadıklarından, Oğuz yiğitlerine de verilmiş bir lakap olmuştur. Dede Korkut'taki yiğitlerden sadece dördüne *nikaplı* şerefının verilmesi de, gelişigüzel bir şey olmasa gerektir. Dört sayısı, Mukanna istanında ün salmış ve sivrilmiş Hakim ibn Ahmet Hişri (Haşavi), Bakı ve Gurdak gibi, Türk olmayan dört yiğide karşı, Dedem Korkut'ta yer almış dört Türk savaşçısıdır. Nikabın Şamanizmle hiçbir ilgisi yoktur. Dede Korkut'taki dört *nikaplı* yiğitten birisi, Kara-Çökür, diğeri de oğlu Kırk Kınuk'tur. Eserde bu iki Oğuz yiğidine nedense önem verilmemiştir, bu nedenle iki diğer büyük savaşçı olan Kan Turalı ile Beyrek'in gölgesinde kalmışlardır. *Kırk Kınuk* antroponiminin ne şekilde okunacağını kestirmek zordur. Bahadır Han, Oğuz ve Türkmen ili beylerinden

Kınık-bay adlı birinden bahsetmiştir, bu da Kırk-Kınuk'u akla getirmektedir (Caferoğlu, 1959, ss. 75-76).

Kadriye Türkan'a göre, *nikap*, Arapça bir sözcük olup, “*peçe, yüz örtüsü, yaşamak*” anlamına gelmektedir. Yaygın kullanımıyla *nikap*, kadınların dışarıya çıkarken, sokakta gezerken yüzlerini örttüğü seyrek dokunmuş örtünün adıdır. Dede Korkut Kitabı'nda, dört yiğitin nikapla gezdiği belirtilmiştir. Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk'un adı sadece burada nikap takmaları nedeniyle anılmıştır. Beyrek ve Kan Turalı boylarında, bu yiğitlerin nikap kullanmalarıyla ilgili olarak bazı ayrıntılara da yer verilmiştir. Kam Böri'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu'nda, Bamsı Beyrek'in yüzünde bir nikap ile dolaştığı, Banı Çiçek'le karşılaşmasında belirtilmiştir. Tıpkı Kam Böri'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu gibi aşk konusunun işlendiği Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda da, Kan Turalı'nın nikaplı olduğu belirtilmiştir. Beyrek gibi Kan Turalı'nın da sevgilisi Selcen'le ilk karşılaşmasında nikapından bahsedilmiştir. Beyrek'in de Kan Turalı'nın da nikap ile dolaşma nedenleri aynıdır. Bamsı Beyrek ve Kan Turalı'yı birleştiren bir husus, kahramanı oldukları hikayelerin, aşk konusunu işleyen hikayeler olmasıdır. Nikap taktıklarından sevgili ile ilk karşılaşmalarında bahsedilir. Belki ilk anda onların nikapları bir şey çağırtırmasa da, Kan Turalı'da olduğu gibi fiziki portreleri çizilirken, nikapın arkasındaki yüzü görenler hayret ve hayranlık duyarlar. Bamsı Beyrek için “*bir güzel yahşı yiğit*”, “*hub yiğit*” denirken, Kan Turalı için “*cemal ve kemal iyisi yiğit*” denilmiştir. Kahramanların her ikisi de erkek olduğundan, yüzlerini gizlemelerinin ardında yatan nedenin, kendilerini herhangi bir tehlikeden koruma çabalarının yatması düşünülebilir. Dede Korkut'ta, yüzün bir bölümünü örtü ile kapatmanın güzellikle paralel olarak ortaya çıktığını söylemek daha uygundur (Türkan, 2004, ss. 718-723).

Türk halk edebiyatında Dede Korkut Kitabı dışında başka eserlerde de *nikap* takıldığı görülmektedir. Kadriye Türkan bunu dile getirmiştir: *Saltukname*'de, Sarı Saltık nikap takmıştır. Sarı Saltık'ın nikapla gezme nedeni, kimliğini gizlemektir. *Hurşidname* gibi bazı mesneviler ve halk hikayelerinde ise nikaplı kadınlardan söz edilmektedir. Bu peçeyi kullanan kadınlar, er meydanında erkeklerle yarışacak kadar yiğit kadınlardır ve hasımla savaşıp yenilince, tam öldürüleceği sırada nikapını çıkarıp yüzünü gösterir ve hasmını şaşırırlar. *Yaralı Mahmut* ve *Elif ile Mahmut* halk hikayelerinde ise kadın kahramanlar yüzlerini yarım peçe ile örterek cinsiyetlerini ve güzelliklerini gizlerler, böylece erkeklerle mücadele ederler (Türkan, 2004, s. 721).

Evrım Aksoy'a göre, *nikab*, geçmiş dönemlerde savaşçıların tanınmamak ve korunmak için yüzlerine taktıkları zırhtır. Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda, Oğuz'un, aralarında Bamsı Beyrek'in de yer aldığı yüzü nikaplı dört "*cemal ve kemal iyesi*" yiğidine dikkat çekilmiştir (Aksoy, 2012, s. 73).

Gürol Pehlivan'a göre, Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda geçen "*Oğuzda dört yigit nikab ile gezeridi: biri Kanturalı, biri Kara Çekür ve oğlu Kırk Kinuk ve Boz Aygırlı Beyrek.*" arasözünde, anlatıcı/yazıcı Oğuzların içinde yakışıklılığından dolayı yüzüne örtü takan yiğitleri saymıştır (Pehlivan, 2014, ss. 187-188).

Gülnaz Çetinkaya'ya göre, Dede Korkut'ta, dört kişinin yüzünün nikaplı olduğundan söz edilmiştir. Bu kişiler, Kan Turalı, Kara Çekür ve Oğlu Kırk Kinuk ve Boz Aygırlı Beyrek'tir. Kam Böri'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu'nda nikaplı olmak ifadesine oldukça fazla yer verilmiş, Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda ise bu durumun üzerinde çok durulmamış ve hikayenin başında da Kan Turalı yüzündeki nikabı açmıştır. Kam Böri'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu'nda, nikap, hikaye kurgusunun başından sonuna kadar gizlenme üzerine kurulu olacağına işaretlerini vermektedir. Hikayenin başlangıcında nikap ile gizlenen yüz daha sonraki bölümlerde olayları ve durumları öğrenmek için kılık değiştirme şeklinde devam etmektedir. Birinci gizlilikte, hikayenin başlangıcında bezirganları kurtaran Beyrek, bezirganlara Kam Püre Bey'in oğlu olduğunu söylememiştir. Buradaki gizlilik bezirganların Bamsı Beyrek'i babasının yanında otururken görmeleri ile açığa çıkmıştır. İkinci gizlilik, Banu Çiçek ile karşılaşma sırasında yaşanmıştır. Beyrek, Banu Çiçek'in karşısına yüzü nikaplı bir şekilde çıkmıştır. Üçüncü gizlilik, Beyrek'in tutsaklıktan kurtulup Deli Ozan kılığına girmesiyle yaşanmıştır. Bu bakımdan fiziki belirsizlik, gizlenme, giysi üzerinden gerçekleşirken olayların açıklığa kavuşması, olaylar, söz temeline dayalı sorgulamalar üzerinden gerçekleşmiştir (Çetinkaya, 2015, s. 106). Buradan hareket edersek, Kara Çekür ve oğlu Kırk Kinuk'a dair henüz ele geçmemiş bir destan varsa, iki kahramanın da nikaplı olduğu düşünüldüğünde, bu destanın da Kam Böri'nin Oğlu Bamsı Beyrek Boyu ve Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu ile paralel motifler içerdiği düşünülebilir. Özellikle Kırk Kinuk'un, tıpkı Bamsı Beyrek-Banu Çiçek ve Kan Turalı-Selcen Hatun ilişkisinde olduğu gibi, bir kahramanlık ve aşk destanı olabilir ve bu destanda da, tıpkı Bamsı Beyrek ve Kan Turalı gibi, çeşitli engelleri aşarak veya çeşitli hayvanlarla dövüşerek müstakbel eşine kavuşuyor olabilir. Büyük olasılıkla da eşi bir han veya bey

kızıdır. Böylece Kırk Kınuk'un destanının da genel Türk destan taslağına sahip olduğu düşünülebilir.

Hatice Çiğdem Gönen'e göre, Kam Büre Bey'in oğlu Bamsı Beyrek, yüzü peçeli gezmektedir ki, Beyrek'in yüzünün peçeli olması onun kut taşıdığı ve yüzüne doğrudan bakılmaması gerektiği gibi bir yoruma açık görünmektedir. Yüzü peçeli gezen alplardan biri de Kan Turalı'dır. Kutsallık taşıyan bu alplar, yüzlerini peçeyle örterek dolaşmaktadırlar. Dede Korkut'ta, dört kişi peçeyle gezmektedir. Bu iki alp dışında, baba-oğul olan Kara Çekür ve Kırk Kınuk da peçeyle gezmektedir. Yüzü peçeli gezen alpların Şamanik unsurlarla iç içe olduğu söylenebilir. Bu açıdan, bu alpların totem ile ilişkili oldukları ve kut taşıdıkları için yüzlerini göstermekten sakındıkları ileri sürülebilir (Gönen, 2017, ss. 231-232). Aslında bunu destekleyen bazı tarihi örnekler de vardır. Örneğin; 922 yılında Oğuzları ve Bulgarları ziyaret eden İbn Fadlan'ın belirttiğine göre, Hazarların hükümdarı olan Hakan, sadece dört ayda bir gezinti amacıyla sarayından çıkıyordu. Halk için oturma yapmaması ve onlarla konuşmaması bir gelenektir. Onun huzuruna belli birkaç kişiden başkası giremiyordu. Ülkeyi Hakan'ın adına vekili Hakan Bey idare ediyordu (Şeşen, 2010, s. 45). Dede Korkut'ta adı geçen kahramanların çoğunun devlet kurucuları ya da devlete en parlak dönemlerini yaşatan hükümdarların hatıraları olduğunu belirtmiştik (Eyüboğlu, 2019, s. 112) ki, bu bakımdan peçeyle gezmek ile kut taşımak arasında bir ilişki olabilir.

Aysuda Şahin'e göre, Dede Korkut'ta, Oğuz içinde nikap ile gezen dört yiğit vardır. Bunlar, biri Kan Turalı, biri Kara Çekür ve oğlu Kırk Kunuk ve Boz aygırlı Beyrek'tir. Bu dört yiğitten başka yiğitlerin nikap kullanıp kullanmadıkları hakkında bir bilgi yoktur. Nikabı kendilerini gizlemek için değil, güzelliklerinden çevredeki insanların etkilenmemesi için kullanırlar. Kan Turalı için söylenen "*cemal ve kemal iyesi yiğit*" ve Bamsı Beyrek için söylenen "*yüzi nikablu yahşı yigit*" ifadeleri, iki yiğidin güzelliklerinin Oğuz'un diğer kahramanlarından daha fazla olduğunu göstermektedir. Hz. Yusuf, insanları bir melek olduğunu düşündürecek kadar aşırı bir güzelliğe sahipti. Kan Turalı ve Bamsı Beyrek için de aynı durum söz konusudur. Bu iki kahraman da güzelliklerini nikap ile etrafındaki kişilerden saklarlar (Şahin, 2017, s. 177).

Cemal Meydan ve Minara Guliyeva'ya göre, Dede Korkut Hikayeleri'nde, baş-yüz-boyun aksesuarı olarak *nikab*, *dülbend* sözcükleri geçmektedir.

Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda, “*Oğuzda dört yigit nikab ile gezer idi. Biri Kan Turalı, biri Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk ve boz aygırlu Beyrek*” demektedir. Sıcaktan veya soğuktan korunma dışında baş-yüz-boyuna örtülen bu aksesuarların muhtemelen nazara karşı korunma, düşman tarafından tanınmama, utanma duygusunun da gerektirdiği bir ihtiyaç olduğu düşünülebilir (Meydan & Guliyeva, 2020, s. 179).

Dede Korkut'ta aşk temalı Bamsı Beyrek ve Kan Turalı hikayelerinde, üstelik de kahramanın sevgilisi ile görüşmesi sırasında nikaplı olduğunun dile getirilmesi, *nikap* motifinin kahramanın güzel olduğunu vurgulamak ve onu nazardan korumak amacının güdüldüğü görülmektedir. Bu motif açık bir şekilde nazar inancıyla ilgilidir. Dört Oğuz yiğidinin taktığı bu örtü, eskiden bazı savaşçıların taktığı, yüzünü de gizleyen metal miğfer veya yakın dönemlere kadar Japonya'da samuray ve ninjaların, Amerika'da bazı kovboyların taktığı türden bir örtü olmalıdır ki, kişinin savaşçılığı, savaşta kendini koruma amacı veya kimliğini gizlemesiyle ilgilidir. Bu örtü sonradan destanda güzellik ve nazar inancıyla ilişkilendirilmiş olmalıdır (Eyüboğlu, 2019, s. 219). Büyük olasılıkla destanda bu örtü, kahramanı, hem dinleyicilerin/izleyicilerin nazarından, hem de kötü ruhlardan korumayı amaçlıyordu, ayrıca gerekli ortamlarda kahramana gizlilik de sağlıyordu.

Bayburtlu Osman'ın 3. Murad (1574-1595) devrinde yazdığı *Tevarih-i Cedid-i Mir'at-i Cihan* adlı eserinde bir İç Oğuz beyi olarak Kara Konuk Beg'in adı geçmektedir (Ergin, 1989, ss. 39-41). Orhan Şaik Gökyay'a göre, *Tevarih-i Cedid-i Mir'at-i Cihan*'da, İç Oğuz beyleri arasında sayılan *Kara Konuk Bey*, herhalde Kara Güne'dir ve V. M. Jirmunskiy, buradaki Kara Konuk'u, Kan Turalı Hikayesi'nde anılan Kara Çekür'ün oğlu *Kırk Kınuk* ile aynı kişi olmasını olası görse de, Kara Çekür ile oğlu *Kırk Kınuk*'un adlarının bütün kitap boyunca sadece bir kez geçmesi, öteki kahramanlarda olduğu gibi bunlar için hiç bir alkışın bulunmaması, hikayelerde hiç bir rollerinin olmayışı gibi nedenlerle bunların önemsiz kişiler olduğu görülmektedir. Oysa, Bayburtlu Osman'ın tarihinde geçen *Kara Konuk*, İç Oğuz'un sayılı beylerindendi, bu nedenle, hikayelerde Salur Kazan'dan sonra gelen ön sırada bir kişi olarak bunu *Kara Güne* adının başka bir söylenişi olarak saymak gerekir (Gökyay, 1973, ss. CLXV-C-LXVI).

Tevarih-i Cedid-i Mir'at-i Cihan'da geçen *Kara Konuk Beg*'in, Dede Korkut'taki *Kırk Kınuk* ile bir ilgisi olabilir. Dede Korkut Kitabı'nda önemli

bir rol üstlenmemiş olsalar da, o dönemlerde Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk, başka bir destanda önemli bir role sahip olmuş olabilirler. O döneme ait sadece çok az sayıda destanın yazılı kayıtları bulunduğu için bu konuda kesin bir şey söylemek mümkün değildir. Binlerce yıllık Türk tarihinde, Türk destanlarının birçoğu çok geç dönemlerde, sadece son birkaç yüzyılda yazıya geçirildiği için, geçmişteki birçok Türk destanı, ya unutulup gitmiştir, ya geriye sadece birkaç addan veya cümleden oluşan kalıntıları kalmıştır, ya da başka kahraman ve destan adı altında yaşamaya devam etmiştir. Bugüne ulaşan Türk destanları, eski Türk destanlarının sadece bir kısmıdır. Dede Korkut'ta adları sadece bir cümlede geçen Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk da, aslında başka destanların büyük kahramanları olabilir ve Dede Korkut'a sadece adları yansımış olabilir. Bütün bu olasılıkları göz önünde bulundurmak gerekmektedir.

SONUÇ

Dede Korkut Kitabı'nda adları sadece Kanlı Koca Oğlu Kan Turalı Boyu'nda bir cümlede geçen, dört nikaplı yiğitten ikisi olan Kara Çekür ve Oğlu Kırk Kınuk, Dede Korkut'taki ünlü kahramanlardan Bamsı Beyrek ve Kan Turalı ile bir sırada anılmışlardır ki, bu durum aslında Kara Çekür ve Kırk Kınuk'un bir zamanlar bilinen kahramanlar olduklarının işaretidir. Belki de Dede Korkut Kitabı'nın yazıya geçirildiği dönemlerde Kara Çekür ve oğlu Kırk Kınuk'a dair halk arasında anlatılan bir Dede Korkut boyu da olmuş olabilir. Baba-oğulun adlarının Dede Korkut'taki adlandırma geleneğine uygun olarak birlikte anılması bu durumu güçlendirmektedir. Selçuklu Devleti'ni kuran ve Anadolu'nun Türkleşmesinde büyük bir yere sahip olan Kınık boyunun Türk-Oğuz tarihindeki önemli yerini düşündüğümüzde, bu boyun hatıralarının da Dede Korkut'a yansımış olması son derece doğal ve anlamlıdır.

Etik Beyan

“Dede Korkut'taki Kırk Kınuk Üzerine Bir Değerlendirme” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel kurallara, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Bu araştırma etik kurul kararı zorunluluğu taşımamaktadır. Bu makale Etik Kuralları Yayın Etiği Komitesinin (Committee on Publication Ethics - COPE) yazar, hakem ve editörler için belirtilen kurallardan yararlanılarak oluşturulmuş olan Anasay dergisi etik kuralları çerçevesinde yazılmıştır.

KAYNAKÇA

Aksoy, E. (2012). *Dede Korkut Kitabı'ndaki Tipler Üzerine Bir İnceleme*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Bakır, A. (2008). Tevârih-i Âl-i Selçuk Oğuz-nâme'si, *Turkish Studies*, Volume 3/7 (Fall 2008), s. 163-199.

Barthold, V. V. (2004). *Orta Asya Türk Tarihi -Dersleri-*. Ankara: Çağlar Yayınları.

Caferoğlu, A. (1959). Dedem Korkut Hikâyelerinin Antroponim Yapısı, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten*, 7, s. 59-80.

Çetinkaya, G. (2015). *Dede Korkut Hikâyeleri 'nde Semboller*. Yayımlanmamış doktora tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Duymaz, A. (1999). Kanturalı Boyundaki Bazı Motif ve Unsurlar Üzerine, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, S. 8, 360-386.

Ebülgazi B. H. (1974). *Türklerin Soy Kütüğü (Şecere-i Terakime)*. Haz. Muharrem Ergin. İstanbul: Tercüman 1001 Temel Eser Serisi.

1. Ekici, M. (2019). *Dede Korkut Kitabı Türkistan/Türkmen Sahra Nüshası, Soylamalar Ve 13. Boy, Salur Kazan'ın Yedi Başlı Ejderhayı Öldürmesi, Orijinal Metin (Tıpkıbasım), Transkripsiyon, Aktarma*. İstanbul: Ötüken Neşriyat.

1. Ercilasun, A. B. (2004). Zikredilen Şahıslara Dayanılarak Dede Korkut Boylarının Kronolojik Sıralanması, II. Milletlerarası Dede Korkud Kollokyumu (Bakü, Azerbaycan, 21-26 Aralık 1998); *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1998/I, TDK Yay., Ankara, 2004, s. 61-69.

Ergin, M. (1989). *Dede Korkut Kitabı I. / Giriş - Metin - Faksimile*. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım Evi.

Ergin, M. (2017). *Dede Korkut Kitabı*. İstanbul: Boğaziçi Yayınları.

Eyüboğlu, D. C. (2019). *Korkut*. İstanbul: Cinius Yayınları.

Gökyay, O. Ş. (1973). *Dedem Korkudun Kitabı*. İstanbul: Başbakanlık Kültür Müsteşarlığı Kültür Yayınları.

Gönen, H. Ç. (2017). *Dede Korkut Hikâyeleri 'nde Devlet Dışı Siyasallık*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

Hazar, M. (2008). Artukoğulları Zamanında Dede Korkut Kitabı'ndaki Kişi Adları, *Turkish Studies*, Volume 3/1, s. 22-33.

Kaskabasov, S. (2000). *Ecelle Boğuşan İnsan*, akt. Banu Muhyayeva, *Kazakistan'da Dede Korkut*, haz. Abdimalik Nısanbayev vd. Ankara: AKM Yayınları. s. 183-196.

Kocasavaş, Y. (2014). Korkut Ata'yla İlgili Bazı Kayıtların Düşündürdükleri. *İlmi Araştırmalar*, S. 0 (8): s. 139-144.

Korkmaz, Z. (2004). Dede Korkut Hikayelerinde Dil-Üslup Bağlantısı, II. Milletlerarası Dede Korkut Kollokyumu, Bakü, 21-26 Aralık 1998; *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten*, 1998/I, S. 41, TDK Yay., Ankara, 2004, s. 101-112.

Köse, N. (2003). Narkız Destanı Ve Dede Korkut, *Millî Folklor*, S. 57, s. 39-45.

Meydan, C. & Guliyeva, M. (2020). Oğuz Türklerinde Giyim Kuşam: Dede Korkut Örneği, *UHAD Uluslararası Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, S. 5, 169-191.

Ögel, B. (1993). *Türk Mitolojisi (Kaynakları ve Açıklamaları ile Destanlar)*, I. Cilt. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Ögel, B. (1995). *Türk Mitolojisi (Kaynakları ve Açıklamaları ile Destanlar)*, II. Cilt. Ankara: Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Pehlivan, G. (2014). *Dede Korkut Kitabında Yapı, İdeoloji ve Yaratım*. Yayınlanmamış doktora tezi. Ege Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Sümer, F. (1972). *Oğuzlar / (Türkmenler) Tarihleri - Boy Teşkilatı - Destanları*. Ankara: Ankara Üniversitesi Yayınları.

Şahin, A. (2017). *Dede Korkut Hikâyeleri 'nde Yapı*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi. Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.

Şeşen, R. (2010). *İbn Fadlan Seyahatnamesi ve Ekleri*. İstanbul: Yedi-

tepe Yayınevi.

Tezcan, S. & Boeschoten, H. (2001). *Dede Korkut Oğuznameleri*. İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.

Toğan, Z. V. (1982). *Oğuz Destanı. Reşideddin Oğuznamesi, Tercüme ve Tahlili*. İstanbul: Enderun Yayınları.

Türkan, K. (2004). Dede Korkut Hikâyeleri'nden Hareketle Edebî Metinlerde Nikap Sorunu, *Türk Dili*, S. 635, s. 718-724.

Üstünova, Kerime. (2008). Dede Korkut Kitabını Oluşturan Destanlardaki Ortak Özellikler, *Turkish Studies*, Volume 3/1, 138-144.

Zeki TEKİN - Emre KARAKAYA

BEYKOZ MİRİ DEBBAĞHANELERİ

Celal SABANCI

NIETZSCHE FELSEFESİNDE ADALETİN KAYNAĞI VE İMKÂNI SORUNU

Ayşe DURAN

ARTEMİSİA GENTİLESCHİ'NİN TABLOLARINDA İYİ İLE KÖTÜNÜN SAVAŞI

Elif Şebnem DEMİRCİ

ESKİ İSTANBUL'DA RAMAZAN VE MAHALLE BEKÇİLERİ

Dursun Can EYÜBOĞLU

DEDE KORKUT'TAKİ KIRK KINUK ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Melih YENER

1938-1950 YILLARI ARASINDA YAYIMLANMIŞ EDEBİYAT DERGİLERİNDE EDEBİYAT ELEŞTİRİSİ HAKKINDA DÜŞÜNCELER

ANASAY

anasaydergisi@hotmail.com

e-ISSN 2618-6187
ISSN 2587-2001

9 772587 200005